SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Tanga” **Grupa A**

Sławomir Mrożek

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 20

7 zadań, 20 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących ostatnich chwil Eugenii (akt III).

1. Eugeniusz przyjmuje śmierć siostry ze spokojem i zarządza przygotowania do pogrzebu.	**P**	**F**
2. Umierająca Eugenia pyta zebranych, kim są, i śmieje się z odpowiedzi Eugeniusza.	**P**	**F**
3. Eugenia oznajmia, że klucz od pokoju zostawiła na stole, a karty w szufladzie są znaczone.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 2. (0–4 pkt)

Dopasuj wypowiedź do postaci, która ją wygłasza.

1. „Kiedy tragedia jest już niemożliwa, a farsa nudzi, pozostaje tylko eksperyment.”	...	A. Eleonora
2. „Taki stary, a taki głupi.”	...	B. Edek
3. „Myślał dobrze, tylko był za nerwowy.”	...	C. Ala
4. „Ja wiem, że jestem nienowoczesna, ale to takie wzruszające”	...	D. Stomil

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Uzupełnij liczby, którymi Artur w akcie I dowodzi zastoju w domu (słownie lub cyfrą). Dziadek umarł (1) _____ lat temu, a nikt nie usunął katafalku. Artur urodził się (2) _____ lat temu, a jego wózek wciąż stoi w pokoju. Ostatni koń wuja Eugeniusza zdechł (3) _____ lat temu, a jego bryczesy leżą na widoku.

(1) do wyboru: piętnaście / dwadzieścia / dziesięć / pięć
(2) do wyboru: dwadzieścia / osiemnaście / trzydzieści / dwadzieścia pięć
(3) do wyboru: sześćdziesiąt / trzydzieści / pięćdziesiąt / czterdzieści

Zadanie 4. (0–2 pkt)

> ALA: „Mamo, ja chcę Artura nawet z zasadami, jeżeli nie można inaczej.” i dodaje: „Ale ja nie chcę zasad bez Artura.” Na pytanie, kto się z nią żeni, odpowiada: „Jego żelazne zasady.” Zgodziła się, „Bo mam nadzieję.”

Na podstawie rozmowy Ali z Eleonorą przed ślubem (akt III) wyjaśnij, czego Ala oczekuje od Artura i dlaczego mimo wątpliwości zgodziła się na ślub.

Zadanie 5. (0–2 pkt)

W nocnej rozmowie z Alą (akt II) Artur twierdzi, że „historia świata jest historią brutalnego ucisku kobiet, dzieci i artystów przez mężczyzn", i zapowiada: „Kobiety pójdą za mną." Wyjaśnij, po co Arturowi ta teoria i jaką rolę wyznacza w swoim planie Ali.

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Stojąc na krześle postawionym na stole, Artur pyta: „Czy władza nie jest także buntem? Buntem w formie porządku". Przedstaw jego rozumowanie i wyjaśnij, dlaczego ta koncepcja jest niebezpieczna.

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Nad ciałem syna Stomil mówi: „Chciał zwyciężyć wszystkojedność i bylejakość.", „Żył rozumem, ale zbyt namiętnie.", „Za to zabiło go uczucie, zdradzone przez abstrakcję." Zinterpretuj tę wypowiedź, odwołując się do losów Artura w trzech aktach.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/tango

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Tanga” **Grupa B**

Sławomir Mrożek

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 20

7 zadań, 20 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących Ali w akcie I.

1. Ala jest kuzynką Artura i pojawia się w domu Stomilów już w akcie I.	**P**	**F**
2. Didaskalia przedstawiają Alę jako osiemnastoletnią dziewczynę o długich, prostych włosach.	**P**	**F**
3. Ala jest w domu Stomilów od szóstej rano, ale Eleonora zapomniała o tym powiedzieć.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 2. (0–4 pkt)

Dopasuj nawiązanie kulturowe do sytuacji, w której pojawia się w dramacie.

1. Agamemnon	...	A. Stomil szuka przyczyny niechęci syna do Edka
2. Edyp	...	B. Artur szydzi z ojca jako zdradzanego męża
3. Adam i Ewa	...	C. Eleonora komentuje wygląd matki leżącej na katafalku
4. Edgar Poe	...	D. Bohaterowie pacynkowego eksperymentu Stomila

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Babcia rzuca kartę, wołając: Cztery piki (1) _____ ! Edek odpowiada: Ciach w (2) _____ ! Eugeniusz, nie umiejąc zrymować słowa „ryp”, powtarza podsuniętą przez Edka formułę: Ja go brzdęk, a on mi (3) _____ !

(1) patyki / kolczyki / skurczybyki / nieboszczyki
(2) dach / piach / gmach / strach
(3) jęknął / pękł / zląkł / zmiękł

Zadanie 4. (0–2 pkt)

W nocnej rozmowie z Arturem (akt II) Stomil mówi o Edku: „Urodził się taki, jakimi my wszyscy powinniśmy zostać” oraz „Cenię go tak, jak pejzażyści cenili krajobraz”. Wyjaśnij, dlaczego artysta Stomil fascynuje się Edkiem, i oceń tę postawę.

Zadanie 5. (0–2 pkt)

Co Artur mówi Ali o konwencjach i ich roli w relacjach między kobietami a mężczyznami?

Zadanie 6. (0–3 pkt)

> 1. Akt I, strój Ali: „uwaga dla reżyserów o zbyt łatwych skojarzeniach". 2. Akt III, ciosy Edka: „Ta scena musi mieć charakter bardzo realistyczny." 3. Akt III, finał: tango „La Cumparsita", „koniecznie to, a nie inne", słychać je przez głośniki w całym teatrze także po zapaleniu świateł na widowni.

Didaskalia „Tanga" zwracają się czasem wprost do reżysera i teatru. Na podstawie podanych przykładów wyjaśnij, czemu służą takie wskazówki autora.

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Temat: Edek jako symbol upadku wartości — dlaczego to on przejmuje władzę? Napisz notatkę syntetyczną na podany temat:

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/tango

KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z „Tanga”

Grupa A

1. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

2. (4 pkt) **1–D, 2–C, 3–B, 4–A** — po 1 pkt za parę

3. (3 pkt) **(1) dziesięć; (2) dwadzieścia pięć; (3) czterdzieści** — po 1 pkt za lukę

4. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Ala czuje, że Artur żeni się z nią dla idei – dla niego ślub to narzędzie odbudowy porządku, a ona sama jest mu potrzebna jako wspólniczka. Ona chce jego samego, jego miłości, zasady są jej obojętne. Zgadza się, bo ma nadzieję, że pod tymi zasadami kryje się uczucie.
Punktacja: Oczekiwanie: Ala chce uczucia i uwagi Artura jako człowieka, a nie ślubu jako elementu programu przywracania form (1 pkt). Powód zgody: nadzieja, że Artur ją pokocha / że za zasadami kryje się uczucie (1 pkt). 2 pkt.

5. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Artur chce pozyskać Alę dla swojego planu. Dowodzi, że mężczyźni wykorzystali kryzys norm, żeby nie musieć zabiegać o kobiety, a kobieta bez konwencji nie ma wyboru i jest słabsza. Dlatego kobietom opłaca się powrót do reguł. Ala ma być jego wspólniczką: zgodzić się na prawdziwy ślub z ceremoniałem, który wciągnie rodzinę w formę.
Punktacja: Cel teorii: przekonać Alę, że brak konwencji w erotyce służy mężczyznom, a kobietom odbiera wybór i ochronę; konwencje bronią słabszych (1 pkt). Rola Ali: ma zostać wspólniczką / sojuszniczką i zgodzić się na tradycyjny ślub, od którego zacznie się przywracanie form w rodzinie (1 pkt). 2 pkt.

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Artur dochodzi do wniosku, że skoro nie ma już w co wierzyć, jedyne, co można stworzyć z niczego, to władza. Uważa, że godzi ona bunt z porządkiem: to bunt „góry przeciwko dołom”. Jej podstawą czyni władzę nad życiem i śmiercią, mówi rodzinie: „Mogę was zabić”, a Edek ma zacząć od wuja Eugeniusza. To myślenie totalitarne: siła zastępuje wartości, a ludzie stają się bydłem do prowadzenia. Artur nie dostrzega, że taka władza należy do tego, kto ma cios – dlatego po jego śmierci przejmuje ją Edek.
Punktacja: Przedstawienie rozumowania: skoro nie ma idei ani norm, z niczego da się stworzyć tylko władzę; władza łączy bunt z porządkiem i usuwa sprzeczności (1 pkt). Wskazanie podstawy tej władzy – możliwości zabijania (Artur mówi wprost: „Mogę was zabić”; Artur zapowiada: „Na początek rozwalimy wujcia”) (1 pkt). Ocena: np. droga do totalitaryzmu, człowiek staje się narzędziem, władza bez idei staje się łupem najsilniejszego, co pokazuje finał z Edkiem (1 pkt). 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Artur buntował się przeciw domowi, w którym wszystko jest dozwolone i nic nie ma znaczenia – to właśnie „wszystkojedność i bylejakość”. Swój plan obmyślił rozumowo: ślub, stroje, orszak, a potem władza. Realizował go jednak z pasją fanatyka, z rewolwerem w ręku. Traktował Alę jak narzędzie idei, a nie jak ukochaną; gdy wyznała mu zdradę z Edkiem, odezwało się w nim uczucie, stracił panowanie nad sobą, szukał rewolweru i zginął od ciosów Edka. Uczucie, które zlekceważyła jego abstrakcja, stało się przyczyną klęski.
Punktacja: Wyjaśnienie dążenia Artura do przezwyciężenia chaosu i obojętności (walka z brakiem norm w domu, projekt ślubu) (1 pkt). Wyjaśnienie paradoksu „rozumem, ale zbyt namiętnie” – racjonalny program realizowany fanatycznie (spisek, rewolwer, idea władzy) (1 pkt). Wyjaśnienie, że zgubiło go uczucie do Ali zaniedbane na rzecz idei – wyznanie zdrady wyzwala rozpacz, w której szuka rewolweru i ginie z ręki Edka (1 pkt). 3 pkt.

Grupa B

1. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

2. (4 pkt) **1–B, 2–A, 3–D, 4–C** — po 1 pkt za parę

3. (3 pkt) **(1) skurczybyki; (2) piach; (3) pękł** — po 1 pkt za lukę

4. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Stomil uważa kulturę za ciężar, a Edka – za człowieka, który z natury jest tym, do czego artyści dochodzą z trudem: prostym i autentycznym. Traktuje go jak krajobraz do podziwiania i źródło egzotyki dla wyobraźni. To postawa naiwna: Stomil zachwyca się prostactwem, które w finale zamienia się w brutalną władzę nad nim samym.
Punktacja: Wyjaśnienie: Stomil widzi w Edku naturalność i autentyczność, którą on sam próbuje osiągnąć wysiłkiem i sztuką (Edek jako wzór człowieka wolnego od kultury, źródło egzotyki) (1 pkt). Ocena: np. estetyzowanie prostactwa i przemocy, ślepota na zagrożenie – Edek ostatecznie przejmuje władzę w domu (1 pkt). 2 pkt.

5. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Artur tłumaczy Ali, że konwencje (zasady, ceremoniały) chronią kobiety. Bez nich mężczyzna „wlecze kobietę na łóżko" bez słowa. Z konwencjami: mężczyzna musi rozmawiać (konwersacja — kobieta ocenia przeciwnika), zabiegać, czekać. Kobieta ma czas, może manewrować, wybierać, stworzyć atmosferę niepewności i tajemniczości. „Klęczałbym wtedy przed tobą, tu, na tej podłodze, z bukietem kwiatów w dłoni". Ale — paradoks — Artur nie może klęknąć, bo konwencji nie ma. Mówi: „Nie ma tych konwencji, o których mówiłem. Teraz widzisz, w jakim jesteś położeniu". Artur używa argumentów feministycznych, ale w służbie formalizmu.
Punktacja: Wskazanie, że konwencje (zasady, ceremoniały) chronią kobiety — bez nich mężczyzna może działać bez słowa, natomiast z nimi kobieta zyskuje czas, może oceniać, manewrować i wybierać (1 pkt); dostrzeżenie paradoksu: Artur wywodzi, że konwencje dają kobiecie przewagę, lecz zaraz stwierdza, że tych konwencji nie ma, co stawia Alę w niekorzystnym „położeniu" — używa argumentów feministycznych w służbie własnych celów (1 pkt).

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Mrożek kontroluje odbiór swojej sztuki. W pierwszym przykładzie zastrzega, że koszula Ali ma być nieprzezroczysta – nie chce, by reżyser zrobił z tej sceny tanią erotykę. W drugim żąda realizmu zabójstwa Artura: ciosy nie mogą wyglądać „teatralnie", bo przemoc Edka ma być dla widza wstrząsem, a nie kolejną groteskową sztuczką. W trzecim tango gra jeszcze po zapaleniu świateł na widowni – granica sceny znika, publiczność „tańczy" w rytmie Edka, a więc zakończenie dotyczy także jej świata.
Punktacja: Wyjaśnienie funkcji przykładu 1 – autor zapobiega erotyzującej interpretacji sceny (1 pkt); przykładu 2 – śmierć Artura ma zaszokować, nie wolno jej ograć jako teatralnej umowności (1 pkt); przykładu 3 – tango przenosi się na widownię, co wciąga widza w świat Edka i sugeruje, że jego władza nie kończy się na scenie (1 pkt). 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Notatka powinna: Edek: obcy, prymitywny, brutalny, ale skuteczny. Nie ma idei, zasad, wykształcenia. Ma siłę fizyczną i instynkt. Dlaczego nikt mu się nie sprzeciwia: Stomil ceni go za „autentyczność". Eleonora jest jego kochanką. Eugeniusz boi się. Artur ma ideę, ale nie ma siły. Porównanie z Arturem: Artur = słowo (teorie, przemowy, plany), Edek = czyn (jeden cios). Artur myśli, Edek działa. Artur szuka uzasadnień, Edek nie potrzebuje ich. Wniosek: w świecie bez wartości triumfuje ten, kto ma siłę fizyczną — bo nie ma norm, które mogłyby go zatrzymać. Edek to symbol totalitaryzmu: władza oparta na przemocy, bez idei. „Tango" ostrzega: chaos moralny otwiera drogę brutalnej sile.
Punktacja: 1 pkt — opis Edka (kim jest, jak się zachowuje, co reprezentuje) i wyjaśnienie, dlaczego nikt nie potrafi mu się przeciwstawić; 1 pkt — porównanie Edka z Arturem jako dwóch modeli działania; 1 pkt — wniosek o przesłaniu dramatu. Notatka: 100–150 słów.

Skala ocen (orientacyjna, 20 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	18–20 pkt
dobry (4)	15–17 pkt
dostateczny (3)	10–14 pkt
dopuszczający (2)	6–9 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/tango**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.